

НАУКОВИЙ ДИСКУРС ТА ЙОГО КОМПОНЕНТИ

Петровська О. С., студ. гр. ПР-81,
Баранова С. В., к. філол. н., доцент СумДУ

Науковий (академічний) дискурс – вербалізований в тексті тип дискурсивної діяльності за сферою комунікації, мовленнєва взаємодія представників відповідної соціальної групи/інституту з метою реалізації статусно-рольових можливостей у заданих цим соціальним інститутом межах, складова власне професійної зони професійного дискурсу.

Як структурна складова власне фахової зони професійного дискурсу, науковий дискурс характеризується креативністю, істинністю та професійною цінністю. Йому притаманні інші ознаки професійного дискурсу, як от: професійна спрямованість, антропоцентризм, мультидисциплінарність, непропорційність розвитку окремих його частин, діалогічність, селективність, замкненість, нециклічність, дидактизм, динамізм, мовна нормативність, стилістична розшарованість. Опис конкретного типу дискурсу прийнято вести в термінах компонентів, до яких належать його хронотоп, цілі, цінності, стратегії, матеріал, різновиди та жанри, прецедентні тексти, дискурсивні формули, учасники.

Хронотопом наукового дискурсу є типове для діалогу наукове середовище, для писемного наукового дискурсу прототиповим місцем є бібліотека. Ціллю наукового спілкування є процес придбання нового знання, що представлений у вербальній формі та обумовлений комунікативними канонами наукового спілкування. Цінності наукового дискурсу розкриваються в його ключових концептах (істина, знання, дослідження) та є зведеними до признання пізнаваності світу, необхідності множити знання та доводити їхню об'єктивність, неупередженості в пошуках істини. Стратегії наукового дискурсу зумовлені його завданнями: 1) визначити проблемну ситуацію та виокремити предмет дослідження; 2) вивчити історію питання; 3) сформулювати гіпотезу та мету дослідження.

Тематика наукового дискурсу обіймає широке коло проблем, що розподілені на проблеми гуманітарних та природничих наук. Гуманітарні науки є менш формальні та виявляють сильну залежність об'єкту пізнання від його суб'єкту. Дискурсивні формули представлені своєрідними зворотами мовлення, що є властивими спілкуванню в відповідній інституції. Такі формули з'єднують всіх представників наукової спільноти. Прагнення до максимальної точності в науковій дискурсі іноді призводить до надмірної термінологізації та синтаксичної ускладненості тексту. Дискурсивні формули конкретизовані в кліше. Учасниками наукового дискурсу є представники наукової громадськості, при цьому характерною рисою даного дискурсу є принципова рівність учасників наукового спілкування в тому сенсі, що ніхто з дослідників не має монополію на істину, а нескінченність пізнання змушує кожного вченого критично ставитися як до чужих, так і до своїх вишукувань.

Завданням наукового дискурсу є доведення певних положень, гіпотез, аргументування, точний і систематичний виклад наукових проблем з метою описати, визначити й пояснити явища природи і суспільного життя, передати суму знань, ґрунтовно викласти результати досліджень.